

INTRODUCCIÓ

Arquitectura: Art de projectar i construir edificis. L'arquitectura ha estat definida com "l'art de l'espai", és a dir, l'art de crear, amb estructures materials relativament estables i sòlides, els espais interiors i exteriors destinats a albergar les diverses formes de vida humana. L'espai arquitectònic no té un sentit estrictament geomètric; l'arquitecte interpreta i representa en espai les condicions socials i polítiques, els desigs del client, les aspiracions religioses, els coneixements tècnics, etc., i per aconseguir-ho, emprà no solament els elements purament constructius, sinó també la psicològicament. Per raó de la finalitat de espais creats, l'arquitectura pot ésser religiosa, civil, militar, industrial, etc., mentre que l'urbanisme neix de la necessitat d'ordenar en l'espai la ciutat i les activitats socials que s'hi desenvolupen. Per arquitectura s'entén, també, el conjunt de les obres arquitectòniques d'un país, d'una cultura, d'un període històric, d'un estil determinats: arquitectura egípcia, del s. XVI, renaixentista, barroca, etc. El modernisme català no es desenvolupà aproximadament fins al 1884. Encaminat a modernitzar el país tot acostant-se als corrents més moderns d'Europa, es manifesta no com un estil sinó com una actitud, dins la qual caben respostes diverses amb el denominador comú que siguin assimilables a alguna tendència militantment renovadora del context europeu. Les primeres manifestacions van ser arquitectòniques: Antoni Gaudí féu edificis tan innovadors com el Palau Güell de Barcelona (1886–1891), Domènech i Montaner, el restaurant de l'exposició Universal de 1888 (actual Museu de Zoologia de Barcelona), obres que trencaven amb l'eclecticisme convencional l'eclecticisme convencional, revaloraven el maó vist i incorporaven generosament els oficis artístics –vitrall, ferro, ceràmica, etc.–, als quals donaven un disseny nou, allunyat del decorativisme usual.

QUE ES EL MODERNISME?

Diem Modernisme al moviment artístic y cultural que es desenvolupen a Catalunya duran els últims anys del segle XIX y primes del segle XX. Entre altres, les seves manifestacions plàstiques més caracteritzades (també les havia literàries i musicals) son la

arquitectura i l'interiorisme, amb un especial èmfasis en els arts decoratius, així com la pintura y la escultura.

En principi es un art urbà, com ho eren per aquells mateixos anys els moviments equivalent desenvolupat en ciutats com Glasgow, París, Torí, Brusselas, Viena, Praga, Chicago... Com es reflectia en els noms adoptats per designar-los, buscaven la originalitat i la llibertat creativa, la expressió de la personalitat individual o nacional i, sobre tot, bevent a vegades de les ensenyances de l'art del passat, dotar de un esperit modern a les seves realitzacions.

El modernisme català i els coetanis Art Noyveau, Modern Style, Liberty, Jugendstil, Sezession o Secese, i les escoles de Glasgow o Chicago, amb els que comparteix alguns tirats estilístics, no pot definir-se tant per els resultat formals, que arriben inclòs a ser contradictoris entre sí, com pes ser la manifestació d'un esperit de fi de segle, amb les actituds decadentismes i regeneracionalistes de tot signe que ell comporta. Aquesta època, que coincideix amb el naixement del cinema i de l'automòbil, a la que comença a cobrar importància l'esport com a fenomen social i a la que es celebren (1896) les primeres Olimpíades de la era moderna, i que acaba dramàticament amb l'explosió de la Primera Guerra Mundial, assisteix de manera un tant irreflexiva a la disgregació del món tradicional i la seva substitució per una nova realitat.

NOUS MATERIALS

En contemplar algunes de les sorprenents realitzacions del segle XIX construïdes amb els nous materials– ferro, vidre, formigó armat, i, d'ença el 1860, acer– és lògic de preguntar–se com s'erigiren, paral·leles, tant en el temps com en l'espai, a tota aquella altra proliferació d'arquitectures historicistes que seguien una filosofia conservadora i mancada de la capacitat criadora que hagués pogut donar lloc a noves formulacions dins d'aquest camp. Pot trobar–se una resposta en la divisió que, a cavall del segle XVIII i XIX, es produïria en les professions d'arquitecte i d'enginyer, fet que els portaria a una formació diferent. Així, mentre que els enginyers cursaven la seva carrera en escoles o universitats tècniques, els estudiants d'arquitectura acudien, com els pintors i escultors, a una anquilosada Acadèmia, o aprenien al taller d'un mestre arquitecte, desenvolupant dins d'aquesta formació «artesana», un esperit més o menys afí a la resta de les arts plàstiques. La major part d'aquests artistes– arquitectes detestava el desenrotllament industrial, marginant–se, conseqüentment, dels nous materials i de les noves tècniques. «Perdut tot contacte amb les exigències concretes de la societat, es refugiaven en un món de formes abstractes». D'altra banda, no fou gens fàcil l'adopció dels nous materials, que associats al món de la màquina– cal tenir en compte l'estret lligam entre revolució industrial i revolució arquitectònica– produïen terror a homes tan notables i de tanta d'influència com foren Goethe, Blake, Morris i Dickens, entre d'altres. Per al poeta, gravador i pintor anglès William Blake, les fàbriques eren obre del diable.

BIBLIOTECES I MERCATS

Malgrat que H. Labrouste també donà un aspecte neorenaixentista fou tanmateix, un dels primers arquitectes en mostrar les possibilitats estètiques de la fosa, ja que si bé utilitzava el ferro amb finalitats estructurals, no per això, menyspreava els

seus aspectes decoratius, com s'observa en es arcs i les fines columnes de tipus corinti de la sala de lectura de moltes biblioteques.

L'activitat burgesia catalana, per la seva banda, havia inaugurat a Barcelona, el mateix any que s'iniciaven les obres del mercat de Les Halles, el Gran Saló dels Camps Elisis (desaparegut) de J. Oriol Mestres, construcció pionera de la nova arquitectura metàl·lica al país, segons la qual s'edificarien més endavant diversos mercats, com el de Sant Antoni (1872–1884) d'A. Rovira, i el del Born (1873–1876) de J. Fontseré i J. M. Cornet. A Madrid com una altre exemple de l'ús d'aquests materials, es construí el Museu Arqueològic Nacional.

Vidre i ciment armat

Cal referir-se, també, a l'atractiu ús del vidre que, combinat amb el ferro, s'estava fent, gràcies als progressos tècnics en la fabricació d'aquest material. Efectivament, amb ambdós elements es construïen àmplies superfícies de sostres i parets transparents, i també grans lluernes en nombrosos edificis. La gran producció d'aquest materials facilitaria la construcció d'amples hivernacles, com el del jardí des Plantes, realitzat per Rouhault el 1833, o el del jardins d'Hiver, als Camps Elisés, d'E. Texier, de la idea del qual partí Paxton per a la construcció del famós palau de Vidre.

Pel que fa al ciment armat que, des de meitat del segle, es començava a fabricar industrialment, la seva aplicació es limità inicialment a la realització d'elements de poca volada, tals com canonades i panells. Més endavant, es construïen alguns petits ponts, el nombre i dimensions dels quals s'anà ampliant durant l'última dècada del segle.

GRANS ARQUITECTES DELS SEGLES XVIII I XIX

GAUDÍ I CORNET (Antoni), arquitecte català (Reus 1852–Barcelona 1926). Estudià arquitectura a Barcelona entre el 1873 i el 1875, i mentre era estudiant ja va començar a treballar amb el Mestre d'obres Josep Fontserè i Mestre amb que col·laborà en la cascada monument al del Parc de la Ciutadella. Va exercir la seva activitat d'arquitecte a partir del 1882, en el període que s'anomenà del Modernisme, del qual fou el màxim exponent.

Les seves primeres obres van ser cases unifamiliars, com la casa Vicens (1883)–(1888) que ja posseeix un segell personal que faria més famosos: continuar les obres del temple de la Sagrada Família. Eusebi Güell i Bacigalupi va ser el seu mecenes i li encarregà obres com el palau Güell (1886–1889) i el Parc Güell (1900–1914), ambdues a Barcelona, i la cripta de la Colònia Güell a Santa Coloma de Cervelló (1908–1915). També va realitzar algunes cases de veïns a l'Eixample de Barcelona, com can Calvet (1894–1904), la reforma de la casa Batlló (1904–1906) i la casa Milà, coneguda com La Pedrera (1906–1910), i algunes obres fora de Catalunya, com «El Capricho» a Comillas (1883–1885), el palau episcopal d'Astorga (1887–1894) i la Casa de Los Botines, a Lleó (1891–1894). L'obra de Gaudí va passar bastant inadvertida per la crítica internacional fins als anys 50. Des de llavors es considerat un dels més singulars arquitectes expressionistes del canvi de segle per la seva obra radicalment personal i desinhibidament orgànica.

DOMENECH I MONTANER, (Lluís) (1850–1923). Arquitecte i polític català. Un dels màxims representants del modernisme; exercí una gran influència en la difusió d'aquest estil, des de la seva càtedra de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, i també amb les seves obres. Aquestes es caracteritzen

per una barreja de racionalisme constructiu i de decoració fabulosa, inspirada en l'arquitectura hispanoàrab i en la passió pel dibuix curvilini del Modern Style. En el restaurant del parc de la Ciutadella de Barcelona (1888), avui Museu de Zoologia, ja ofereix solucions que s'anticipen al seu temps (estructures de ferro i rajoles visibles), que desenvolupà més endavant al palau de la Música Catalana (1908), amb un innovador recobriments de mosaic, ceràmica i vitralls policroms. Les mateixes característiques es donen en els seus grans conjunts arquitectònics de l'hospital de Sant Pau (Barcelona 1902–1910) i l'Institut Pere Mata (Reus, 1897–1919). Unes altres obres seves a Barcelona són l'editorial Montaner i Simon (1881–1885), la casa Montaner (1893) i la casa Thomas (1895–1899). Com a polític, tingué una activitat remarcable durant el primer temps del catalanisme. Militant del Centre Català, l'abandonà amb motiu de l'escissió del 1887, i passà a la Lliga de Catalunya, grup més conservador, de la qual fou president.

PUIG I CADAFAELCH (Josep), arquitecte historiador de l'art i polític català (Mataró 1867– Barcelona 1957). Fou fundador i col·laborador de La Veu de Catalunya i també membre actiu de la Lliga Regionalista . Diputat per la Mancomunitat de Catalunya, a la mort de Prat de la Riba ell fou qui el succeí com a president durant (1917–1924). Per culpa del cop d'Estat de Primo de Rivera, comença la dissolució de les iniciatives que ell havia presidit i impulsat, es retirà de la política i es dedicà especialment a l'arquitectura i a l'estudi de l'art. Com a arquitecte, fou una de les figures més destacades del Modernisme català, amb una obra molt personal i diversa que engloba diferents etapes dins d'aquest corrent: Casa Martí (Els Quatre Gats, 1896), Casa Amatller (1900), Casa Macaya (1901) entre d'altres. Fou també un excel·lent urbanista que destacà pel seu projecte d'enllaç entre la Via Laietana i el Centre antic de Barcelona i per l'ordenació de la Plaça de Catalunya. Com historiador de l'art és autor, entr altres obres, d'un llibre sobre el romànic: L'arquitectura romànica a Catalunya. Josep fou un dels millors arquitectes catalans.

LA DIFUSIÓ DEL FERRO

Durant els primers trenta anys del segle, especialment a la Gran Bretanya, que es trobava situada al capdavant d'Europa gràcies al desenvolupament extraordinari de la seva indústria siderúrgica, es construïren nombrosos ponts de ferro, entre els quals cal destacar es de S. Brown sobre del riu Tweed (1813), considerat com el prototipus dels ponts penjats europeus, i el d'I. D. Brunel sobre l'Avon (pont de Clifton), van ser molt importants per que els fessin a tot arreu. Aquesta estructura també s'adaptà a la construcció d'edificis revestits externament seguint els estils historicistes o pintorescs.

Aquesta coexistència, aquesta mena de compromís entre un material nou i unes formes inspirades en el repertori històric, que pren un contrast més remarcant en algunes de les noves estacions ferroviàries de meitat de segle, l'eclèctica façana externa de les quals, dissimula l'audaç utilització de ferro a l'interior, fa asseverar a Pevsner que "el desenrotllament de ferro tingué lloc darrera de l'escena arquitectònica (i) només es deixà veure en les estructures utilitàries i temporals.

CONCLUSIÓ

Aquest treball a mi m'ha servit per ampliar els meus coneixements i en aquest tema ja que jo no sabia gaire d'aquest tema i el poc que sabia me l'ampliat moltíssim i m'ha servit per poder saber coses que jo no havia sentit ni escoltat parlar de l'arquitectura a Catalunya.

Aquest treball ha estat per a mi com un repte i com una odissea ja que hi havia de tanta informació sobre aquest tema a nivell mundial però vaig haver de buscar en biblioteques especialitzades en l'art català.

BIBLIOGRAFÍA

Llibres consultats:

Enciclopèdia Larousse català, volum 7

Enciclopèdia Salvat català, volum 5

Guia de la Barcelona Modernista, sendai edicions

Enciclopèdia Larousse de l'art, volum 3 (arte)

INDEX

INTRODUCCIÓ.

Pag 3

QUE ES EL MODERNISME?

Pag 4

L'INTRODUCCIÓ DE NOUS MATERIALS.

Pag 5

BIBLIOTEQUES I MERCATS.

Pag 6

GRANS ARQUITECTES DELS S. XVIII i XIX

Pag 7

LA DIFUSIÓ DEL FERRO

Pag 10

CONCLUSIÓ

Pag 11

BIBLIOGRAFIA

Pag 12

INTRODUCCIÓ

Arquitectura: Art de projectar i construir edificis. L'arquitectura ha estat definida com "l'art de l'espai", és a dir, l'art de crear, amb estructures materials relativament estables i sòlides, els espais interiors i exteriors destinats a albergar les diverses formes de vida humana. L'espai arquitectònic no té un sentit estrictament geomètric; l'arquitecte interpreta i representa en espai les condicions socials i polítiques, els desigs del client, les aspiracions religioses, els coneixements tècnics, etc., i per aconseguir-ho, emprà no solament els elements purament constructius, sinó també la psicològicament. Per raó de la finalitat de espais creats, l'arquitectura pot ésser religiosa, civil, militar, industrial, etc., mentre que l'urbanisme neix de la necessitat d'ordenar en l'espai la ciutat i les activitats socials que s'hi desenvolupen. Per arquitectura s'entén, també, el conjunt de les obres arquitectòniques d'un país, d'una cultura, d'un període històric, d'un estil determinats: arquitectura egípcia, del s. XVI, renaixentista, barroca, etc. El modernisme català no es desenvolupà aproximadament fins al 1884. Encaminat a modernitzar el país tot acostant-se als corrents més moderns d'Europa, es manifesta no com un estil sinó com una actitud, dins la qual caben respostes diverses amb el denominador comú que siguin assimilables a alguna tendència militantment renovadora del context europeu. Les primeres manifestacions van ser arquitectòniques: Antoni Gaudí féu edificis tan innovadors com el Palau Güell de Barcelona (1886–1891), Domènech i Montaner, el restaurant de l'exposició Universal de 1888 (actual Museu de Zoologia de Barcelona), obres que trencaven amb l'eclecticisme convencional l'eclecticisme convencional, revaloraven el maó vist i incorporaven generosament els oficis artístics –vitrall, ferro,

ceràmica, etc.–, als quals donaven un disseny nou, allunyat del decorativisme usual.

QUE ES EL MODERNISME?

Diem Modernisme al moviment artístic y cultural que es desenvolupen a Catalunya duran els últims anys del segle XIX y primes del segle XX. Entre altres, les seves manifestacions plàstiques més caracteritzades (també les havia literàries i musicals) son la arquitectura i l'interiorisme, amb un especial èmfasis en els arts decoratius, així com la pintura y la escultura.

En principi es un art urbà, com ho eren per aquells mateixos anys els moviments equivalent desenvolupat en ciutats com Glasgow, París, Torí, Brusselas, Viena, Praga, Chicago... Com es reflectia en els noms adoptats per designar-los, buscaven la originalitat i la llibertat creativa, la expressió de la personalitat individual o nacional i, sobre tot, bevent a vegades de les ensenyances de l'art del passat, dotar de un esperit modern a les seves realitzacions.

El modernisme català i els coetanis Art Noyveau, Modern Style, Liberty, Jugendstil, Sezession o Secese, i les escoles de Glasgow o Chicago, amb els que comparteix alguns tirats estilístics, no pot definir-se tant per els resultat formals, que arriben inclòs a ser contradictoris entre sí, com pes ser la manifestació d'un esperit de fi de segle, amb les actituds decadentismes i regeneracionalistes de tot signe que ell comporta. Aquesta època, que coincideix amb el naixement del cinema i de l'automòbil, a la que comença a cobrar importància l'esport com a fenomen social i a la que es celebren (1896) les primeres Olimpíades de la era moderna, i que acaba dramàticament amb l'explosió de la Primera Guerra Mundial, assisteix de manera un tant irreflexiva a la disgregació del món tradicional i la seva substitució per una nova realitat.

NOUS MATERIALS

En contemplar algunes de les sorprenents realitzacions del segle XIX construïdes amb els nous materials– ferro, vidre, formigó armat, i, d'ença el 1860, acer– és lògic de preguntar–se com s'erigiren, paral·leles, tant en el temps com en l'espai, a tota aquella altra proliferació d'arquitectures historicistes que seguien una filosofia conservadora i mancada de la capacitat criadora que hagués pogut donar lloc a noves formulacions dins d'aquest camp. Pot trobar–se una resposta en la divisió que, a cavall del segle XVIII i XIX, es produiria en les professions d'arquitecte i d'enginyer, fet que els portaria a una formació diferent. Així, mentre que els enginyers cursaven la seva carrera en escoles o universitats tècniques, els estudiants d'arquitectura acudien, com els pintors i escultors, a una anquilosada Acadèmia, o aprenien al talles d'un mestre arquitecte, desenvolupant dins d'aquesta formació «artesana», un esperit més o menys afí a la resta de les arts plàstiques. La major part d'aquests artistes–arquitectes detestava el desenrotllament industrial, marginant–se, conseqüentment, dels nous materials i de les noves tècniques. «Perdut tot contacte amb les exigències concretes de la societat, es refugiaven en un món de formes abstractes».

D'altra banda, no fou gens fàcil l'adopció dels nous materials, que associats al món de la màquina– cal tenir en compte l'estret lligam entre revolució industrial i revolució arquitectònica– produïen terror a homes tan notables i de tanta d'influència com foren Goethe, Blake, Morris i Dickens, entre d'altres. Per al poeta, gravador i pintor anglès William Blake, les

fàbriques eren obre del diable.

BIBLIOTECES I MERCATS

Malgrat que H. Labrouste també donà un aspecte neorenaixentista fou tanmateix, un dels primers arquitectes en mostrar les possibilitats estètiques de la fosa, ja que si bé utilitzava el ferro amb finalitats estructurals, no per això, menyspreava els seus aspectes decoratius, com s'observa en es arcs i les fines columnes de tipus corinti de la sala de lectura de moltes biblioteques.

L'activitat burgesia catalana, per la seva banda, havia inaugurat a Barcelona, el mateix any que s'iniciaven les obres del mercat de Les Halles, el Gran Saló dels Camps Elisis (desaparegut) de J. Oriol Mestres, construcció pionera de la nova arquitectura metàl·lica al país, segons la qual s'edificarien més endavant diversos mercats, com el de Sant Antoni (1872-1884) d'A. Rovira, i el del Born (1873-1876) de J. Fontseré i J. M. Cornet. A Madrid com una altre exemple de 'ús d'aquests materials, es construí el Museu Arqueològic Nacional.

Vidre i ciment armat

Cal referir-se, també, a l'atractiu ús del vidre que, combinat amb el ferro, s'estava fent, gràcies als progressos tècnics en la fabricació d'aquest material. Efectivament, amb ambdós elements es construirien àmplies superfícies de sostres i parets transparents, i també grans lluernes en nombrosos edificis. La gran producció d'aquest materials facilitaria la construcció d'amples hivernacles, com el del jardí des Plantes, realitzat per Rouhault el 1833, o el del jardins d'Hiver, als Camps Elisés, d'E. Texier, de la idea del qual partitura Paxton per a la construcció del famós palau de Vidre.

Pel que fa al ciment armat que, des de meitat del segle, es començava a fabricar industrialment, la seva aplicació es limità inicialment a la realització d'elements de poca volada, tals com canonades i panells. Més endavant, es construirien alguns petits ponts, el nombre i dimensions dels quals s'anà ampliant durant l'última dècada del segle.

GRANS ARQUITECTES DELS SEGLES XVIII I XIX

GAUDÍ I CORNET (Antoni), arquitecte català (Reus 1852–Barcelona 1926). Estudià arquitectura a Barcelona entre el 1873 i el 1875, i mentre era estudiant ja va començar a treballar amb el Mestre d'obres Josep Fontserè i Mestre amb que col·laborà en la cascada monument al del Parc de la Ciutadella. Va exercir la seva activitat d'arquitecte a partir del 1882, en el període que s'anomenà del Modernisme, del qual fou el màxim exponent.

Les seves primeres obres van ser cases unifamiliars, com la casa Vicens (1883)–(1888) que ja posseeix un segell personal que faria més famós: continuar les obres del temple de la Sagrada Família. Eusebi Güell i Bacigalupi va ser el seu mecenes i li encarregà obres com el palau Güell (1886–1889) i el Parc Güell (1900–1914), ambdues a Barcelona, i la cripta de la Colònia Güell a Santa Coloma de Cervelló (1908–1915). També va realitzar algunes cases de veïns a l'Eixample de Barcelona, com can Calvet (1894–1904), la reforma de la casa Batlló (1904–1906) i la casa Milà, coneguda com La Pedrera (1906–1910), i algunes obres fora de Catalunya, com «El Capricho» a Comillas (1883–1885), el palau episcopal d'Astorga (1887–1894) i la Casa de Los Botines, a Lleó (1891–1894). L'obra de Gaudí va passar bastant inadvertida per la crítica

internacional fins als anys 50. Des de llavors es considerat un dels més singulars arquitectes expressionistes del canvi de segle per la seva obra radicalment personal i desinhibidament orgànica.

DOMENECH I MONTANER, (Lluís) (1850–1923). Arquitecte i polític català. Un dels màxims representants del modernisme; exercí una gran influència en la difusió d'aquest estil, des de la seva càtedra de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, i també amb les seves obres. Aquestes es caracteritzen per una barreja de racionalisme constructiu i de decoració fabulosa, inspirada en l'arquitectura hispanoàrab i en la passió pel dibuix curvilini del Modern Style. En el restaurant del parc de la Ciutadella de Barcelona (1888), avui Museu de Zoologia, ja ofereix solucions que s'anticipen al seu temps (estructures de ferro i rajoles visibles), que desenvolupà més endavant al palau de la Música Catalana (1908), amb un innovador recobriment de mosaic, ceràmica i vitralls policroms. Les mateixes característiques es donen en els seus grans conjunts arquitectònics de l'hospital de Sant Pau (Barcelona 1902–1910) i l'Institut Pere Mata (Reus, 1897–1919). Unes altres obres seves a Barcelona són l'editorial Montaner i Simon (1881–1885), la casa Montaner (1893) i la casa Thomas (1895–1899). Com a polític, tingué una activitat remarcable durant el primer temps del catalanisme. Militant del Centre Català, l'abandonà amb motiu de l'escissió del 1887, i passà a la Lliga de Catalunya, grup més conservador, de la qual fou president.

PUIG I CADAFALECH (Josep), arquitecte historiador de l'art i polític català (Mataró 1867– Barcelona 1957). Fou fundador i col·laborador de La Veu de Catalunya i també membre actiu de la Lliga Regionalista . Diputat per la Mancomunitat de Catalunya, a la mort de Prat de la Riba ell fou qui el succeí com a president durant (1917–1924). Per culpa del cop d'Estat de Primo de Rivera, comença la dissolució de les iniciatives que ell havia presidit i impulsat, es retirà de la política i es dedicà especialment a l'arquitectura i a l'estudi de l'art. Com a arquitecte, fou una de les figures més destacades del Modernisme català, amb una obra molt personal i diversa que engloba diferents etapes dins d'aquest corrent: Casa Martí (Els Quatre Gats, 1896), Casa Amatller (1900), Casa Macaya (1901) entre d'altres. Fou també un excel·lent urbanista que destacà pel seu projecte d'enllaç entre la Via Laietana i el Centre antic de Barcelona i per l'ordenació de la Plaça de Catalunya. Com historiador

de l'art és autor, entr altres obres, d'un llibre sobre el romànic: L'arquitectura romànica a Catalunya. Josep fou un dels millors arquitectes catalans.

LA DIFUSIÓ DEL FERRO

Durant els primers trenta anys del segle, especialment a la Gran Bretanya, que es trobava situada al capdavant d'Europa gràcies al desenvolupament extraordinari de la seva indústria siderúrgica, es construïren nombrosos ponts de ferro, entre els quals cal destacar es de S. Brown sobre del riu Tweed (1813), considerat com el prototipus dels ponts penjats europeus, i el d'I. D. Brunel sobre l'Avon (pont de Clifton), van ser molt importants per que els fessin a tot arreu. Aquesta estructura també s'adaptà a la construcció d'edificis revestits externament seguint els estils historicistes o pintorescs. Aquesta coexistència, aquesta mena de compromís entre un material nou i unes formes inspirades en el repertori històric, que pren un contrast mes remarcant en algunes de les noves estacions ferroviàries de meitat de segle, l'eclèctica façana externa de les quals, dissimula l'audaç utilització de ferro a l'interior, fa asseverar a Pevsner que "el desenrotllament de ferro tingué lloc darrera de l'escena arquitectònica (i) només es deixà veure en les estructures utilitàries i temporals.

CONCLUSIÓ

Aquest treball a mi m'ha servit per ampliar els meus coneixements i en aquest tema ja que jo no sabia gaire d'aquest tema i el poc que sabia me l'ampliat moltíssim i m'ha servit per poder saber coses que jo no havia sentit ni escoltat parlar de l'arquitectura a Catalunya.

Aquest treball ha estat per a mi com un repte i com una odissea ja que hi havia de tanta informació sobre aquest tema a nivell mundial però vaig haver de buscar en biblioteques especialitzades en l'art català.

BIBLIOGRAFÍA

Llibres consultats:

Enciclopèdia Larousse català, volum 7

Enciclopèdia Salvat català, volum 5

Guia de la Barcelona Modernista, sendai edicions

Enciclopèdia Larousse de l'art, volum 3 (arte)

INDEX

INTRODUCCIÓ.

Pag 3

QUE ES EL MODERNISME?

Pag 4

L'INTRODUCCIÓ DE NOUS MATERIALS.

Pag 5

BIBLIOTEQUES I MERCATS.

Pag 6

GRANS ARQUITECTES DELS S. XVIII i XIX

Pag 7

LA DIFUSIÓ DEL FERRO

Pag 10

CONCLUSIÓ

Pag 11

BIBLIOGRAFIA

Pag 12

INTRODUCCIÓ

Arquitectura: Art de projectar i construir edificis. L'arquitectura ha estat definida com "l'art de l'espai", és a dir, l'art de crear, amb estructures materials relativament estables i sòlides, els espais interiors i exteriors destinats a albergar les diverses formes de vida humana. L'espai arquitectònic no té un sentit estrictament geomètric; l'arquitecte interpreta i representa en espai les condicions socials i polítiques, els desigs del client, les aspiracions religioses, els coneixements tècnics, etc., i per aconseguir-ho, emprà no solament els elements purament constructius, sinó també la psicològicament. Per raó de la finalitat de espais creats, l'arquitectura pot ésser religiosa, civil, militar, industrial, etc., mentre que l'urbanisme neix de la necessitat d'ordenar en l'espai la ciutat i les activitats socials que s'hi desenvolupen. Per arquitectura s'entén, també, el conjunt de les obres arquitectòniques d'un país, d'una cultura, d'un període històric, d'un estil determinats: arquitectura egípcia, del s. XVI, renaixentista, barroca, etc. El modernisme català no es desenvolupà aproximadament fins al 1884. Encaminat a modernitzar el país tot acostant-se als corrents més moderns d'Europa, es manifesta no com un estil sinó com una actitud, dins la qual caben respostes diverses amb el denominador comú que siguin assimilables a alguna tendència militantment renovadora del context europeu. Les primeres manifestacions van ser arquitectòniques: Antoni Gaudí féu edificis tan innovadors com el Palau Güell de Barcelona (1886–1891), Domènech i Montaner, el restaurant de l'exposició Universal de 1888 (actual Museu de Zoologia de Barcelona), obres que trencaven amb l'eclecticisme convencional l'eclecticisme convencional, revaloraven el maó vist i incorporaven generosament els oficis artístics –vitrall, ferro, ceràmica, etc.–, als quals donaven un disseny nou, allunyat del decorativisme usual.

QUE ES EL MODERNISME?

Diem Modernisme al moviment artístic y cultural que es desenvolupen a Catalunya duran els últims anys del segle XIX y primes del segle XX. Entre altres, les seves manifestacions plàstiques més caracteritzades (també les havia literàries i musicals) son la arquitectura i l'interiorisme, amb un especial èmfasis en els arts decoratius, així com la pintura y la escultura.

En principi es un art urbà, com ho eren per aquells

mateixos anys els moviments equivalent desenvolupat en ciutats com Glasgow, París, Torí, Brusselas, Viena, Praga, Chicago... Com es reflectia en els noms adoptats per designar-los, buscaven la originalitat i la llibertat creativa, la expressió de la personalitat individual o nacional i, sobre tot, bevent a vegades de les ensenyances de l'art del passat, dotar de un esperit modern a les seves realitzacions.

El modernisme català i els coetanis Art Noyveau, Modern Style, Liberty, Jugendstil, Sezession o Secese, i les escoles de Glasgow o Chicago, amb els que comparteix alguns tirats estilístics, no pot definir-se tant per els resultat formals, que arriben inclòs a ser contradictoris entre sí, com per la manifestació d'un esperit de fi de segle, amb les actituds decadentismes i regeneracionalistes de tot signe que ell comporta. Aquesta època, que coincideix amb el naixement del cinema i de l'automòbil, a la que comença a cobrar importància l'esport com a fenomen social i a la que es celebren (1896) les primeres Olimpíades de la era moderna, i que acaba dramàticament amb l'explosió de la Primera Guerra Mundial, assisteix de manera un tant irreflexiva a la disgregació del món tradicional i la seva substitució per una nova realitat.

NOUS MATERIALS

En contemplar algunes de les sorprenents realitzacions del segle XIX construïdes amb els nous materials— ferro, vidre, formigó armat, i, d'ença el 1860, acer— és lògic de preguntar-se com s'erigiren, paral·leles, tant en el temps com en l'espai, a tota aquella altra proliferació d'arquitectures historicistes que seguien una filosofia conservadora i mancada de la capacitat criadora que hagués pogut donar lloc a noves formulacions dins d'aquest camp. Pot trobar-se una resposta en la divisió que, a cavall del segle XVIII i XIX, es produiria en les professions d'arquitecte i d'enginyer, fet que els portaria a una formació diferent. Així, mentre que els enginyers cursaven la seva carrera en escoles o universitats tècniques, els estudiants d'arquitectura acudien, com els pintors i escultors, a una anquilosada Acadèmia, o aprenien al taller d'un mestre arquitecte, desenvolupant dins d'aquesta formació «artesana», un esperit més o menys afí a la resta de les arts plàstiques. La major part d'aquests artistes—arquitectes detestava el desenrotllament industrial, marginant-se, conseqüentment, dels nous materials i de les noves tècniques. «Perdut tot contacte amb les

exigències concretes de la societat, es refugiaven en un món de formes abstractes».

D'altra banda, no fou gens fàcil l'adopció dels nous materials, que associats al món de la màquina– cal tenir en compte l'estret lligam entre revolució industrial i revolució arquitectònica– produïen terror a homes tan notables i de tanta d'influència com foren Goethe, Blake, Morris i Dickens, entre d'altres. Per al poeta, gravador i pintor anglès William Blake, les fàbriques eren obre del diable.

BIBLIOTEQUES I MERCATS

Malgrat que H. Labrouste també donà un aspecte neorenaixentista fou tanmateix, un dels primers arquitectes en mostrar les possibilitats estètiques de la fosa, ja que si bé utilitzava el ferro amb finalitats estructurals, no per això, menyspreava els seus aspectes decoratius, com s'observa en es arcs i les fines columnes de tipus corinti de la sala de lectura de moltes biblioteques.

L'activitat burgesia catalana, per la seva banda, havia inaugurat a Barcelona, el mateix any que s'iniciaven les obres del mercat de Les Halles, el Gran Saló dels Camps Elisis (desaparegut) de J. Oriol Mestres, construcció pionera de la nova arquitectura metàl·lica al país, segons la qual s'edificarien més endavant diversos mercat, com el de Sant Antoni (1872–1884) d'A. Rovira, i el del Born (1873–1876) de J. Fontseré i J. M. Cornet. A Madrid com una altre exemple de 'us d'aquests materials, es construí el Museu Arqueològic Nacional.

Vidre i ciment armat

Cal referir-se, també, a l'atractiu ús del vidre que, combinat amb el ferro, s'estava fent, gràcies als progressos tècnics en la fabricació d'aquest material. Efectivament, amb ambdós elements es construïen àmplies superfícies de sostres i 0parets transparents, i també grans lluernes en nombrosos edificis. La gran producció d'aquest materials facilitaria la construcció d'amples hivernacles, com el del jardí des Plantes, realitzat per Rouhault el 1833, o el del jardins d'Hiver, als Camps Ellysées, d'E. Texier, de la idea del qual partitura Paxton per ala construcció del famós palau de Vidre.

Pel que fa al ciment armat que, des de meitat del segle, es començava a fabricar industrialment, la seva aplicació es limità inicialment a la realització

d'elements de poca volada, tals com canonades i pannells. Més endavant, es construirien alguns petits ponts, el nombre i dimensions dels quals s'anà ampliant durant l'última dècada del segle

GRANS ARQUITECTES DELS SEGLES XVIII I XIX

GAUDÍ I CORNET (Antoni), arquitecte català (Reus 1852–Barcelona 1926). Estudià arquitectura a Barcelona entre el 1873 i el 1875, i mentre era estudiant ja va començar a treballar amb el Mestre d'obres Josep Fontserè i Mestre amb que col·laborà en la cascada monument al del Parc de la Ciutadella. Va exercir la seva activitat d'arquitecte a partir del 1882, en el període que s'anomenà del Modernisme, del qual fou el màxim exponent.

Les seves primeres obres van ser cases unifamiliars, com la casa Vicens (1883)–(1888) que ja posseeix un segell personal que faria més famosos: continuar les obres del temple de la Sagrada Família. Eusebi Güell i Bacigalupi va ser el seu mecenes i li encarregà obres com el palau Güell (1886–1889) i el Parc Güell (1900–1914), ambdues a Barcelona, i la cripta de la Colònia Güell a Santa Coloma de Cervelló (1908–1915). També va realitzar algunes cases de veïns a l'Eixample de Barcelona, com can Calvet (1894–1904), la reforma de la casa Batlló (1904–1906) i la casa Milà, coneguda com La Pedrera (1906–1910), i algunes obres fora de Catalunya, com «El Capricho» a Comillas (1883–1885), el palau episcopal d'Astorga (1887–1894) i la Casa de Los Botines, a Lleó (1891–1894). L'obra de Gaudí va passar bastant inadvertida per la crítica internacional fins als anys 50. Des de llavors es considerat un dels més singulars arquitectes expressionistes del canvi de segle per la seva obra radicalment personal i desinhibidament orgànica.

DOMENECH I MONTANER, (Lluís) (1850–1923). Arquitecte i polític català. Un dels màxims representants del modernisme; exercí una gran influència en la difusió d'aquest estil, des de la seva càtedra de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, i també amb les seves obres. Aquestes es caracteritzen per una barreja de racionalisme constructiu i de decoració fabulosa, inspirada en l'arquitectura hispanoàrab i en la passió pel dibuix curvilini del Modern Style. En el restaurant del parc de la Ciutadella de Barcelona (1888), avui Museu de Zoologia, ja ofereix solucions que s'anticipen al seu temps (estructures de ferro i rajoles visibles), que

desenvolupà més endavant al palau de la Música Catalana (1908), amb un innovador recobriment de mosaic, ceràmica i vitralls policroms. Les mateixes característiques es donen en els seus grans conjunts arquitectònics de l'hospital de Sant Pau (Barcelona 1902–1910) i l'Institut Pere Mata (Reus, 1897–1919). Unes altres obres seves a Barcelona son l'editorial Montaner i Simon (1881–1885), la casa Montaner (1893) i la casa Thomas (1895–1899). Com a polític, tingué una activitat remarcable durant el primer temps del catalanisme. Militant del Centre Català, l'abandonà amb motiu de l'escissió del 1887, i passà a la Lliga de Catalunya, grup més conservador, de la qual fou president.

PUIG I CADAFALECH (Josep), arquitecte historiador de l'art i polític català (Mataró 1867– Barcelona 1957). Fou fundador i col·laborador de La Veu de Catalunya i també membre actiu de la Lliga Regionalista . Diputat per la Mancomunitat de Catalunya, a la mort de Prat de la Riba ell fou qui el succeí com a president durant (1917–1924). Per culpa del cop d'Estat de Primo de Rivera, comença la dissolució de les iniciatives que ell havia presidit i impulsat, es retirà de la política i es dedicà especialment a l'arquitectura i a l'estudi de l'art. Com a arquitecte, fou una de les figures més destacades del Modernisme català, amb una obra molt personal i diversa que engloba diferents etapes dins d'aquest corrent: Casa Martí (Els Quatre Gats, 1896), Casa Amatller (1900), Casa Macaya (1901) entre d'altres. Fou també un excel·lent urbanista que destacà pel seu projecte d'enllaç entre la Via Laietana i el Centre antic de Barcelona i per l'ordenació de la Plaça de Catalunya. Com historiador de l'art és autor, entr altres obres, d'un llibre sobre el romànic: L'arquitectura romànica a Catalunya. Josep fou un dels millors arquitectes catalans.

LA DIFUSIÓ DEL FERRO

Durant els primers trenta anys del segle, especialment a la Gran Bretanya, que es trobava situada al capdavant d'Europa gràcies al desenvolupament extraordinari de la seva indústria siderúrgica, es construïren nombrosos ponts de ferro, entre els quals cal destacar es de S. Brown sobre del riu Tweed (1813), considerat com el prototipus dels ponts penjats europeus, i el d'I. D. Brunel sobre l'Avon (pont de Clifton), van ser molt importants per que els fessin a tot arreu. Aquesta estructura també s'adaptà

a la construcció d'edificis revestits externament seguint els estils historicistes o pintorescs. Aquesta coexistència, aquesta mena de compromís entre un material nou i unes formes inspirades en el repertori històric, que pren un contrast més remarcant en algunes de les noves estacions ferroviàries de meitat de segle, l'eclèctica façana externa de les quals, dissimula l'audaç utilització de ferro a l'interior, fa asseverar a Pevsner que "el desenrotllament de ferro tingué lloc darrera de l'escena arquitectònica (i) només es deixà veure en les estructures utilitàries i temporals.

CONCLUSIÓ

Aquest treball a mi m'ha servit per ampliar els meus coneixements i en aquest tema ja que jo no sabia gaire d'aquest tema i el poc que sabia me l'ampliat moltíssim i m'ha servit per poder saber coses que jo no havia sentit ni escoltat parlar de l'arquitectura a Catalunya.

Aquest treball ha estat per a mi com un repte i com una odissea ja que hi havia de tanta informació sobre aquest tema a nivell mundial però vaig haver de buscar en biblioteques especialitzades en l'art català.

BIBLIOGRAFÍA

Llibres consultats:

Enciclopèdia Larousse català, volum 7

Enciclopèdia Salvat català, volum 5

Guia de la Barcelona Modernista, sendai edicions

Enciclopèdia Larousse de l'art, volum 3 (arte)

INDEX

INTRODUCCIÓ.

Pag 3

QUE ES EL MODERNISME?

Pag 4

L'INTRODUCCIÓ DE NOUS MATERIALS.

Pag 5

BIBLIOTEQUES I MERCATS.

Pag 6

GRANS ARQUITECTES DELS S. XVIII i XIX

Pag 7

LA DIFUSIÓ DEL FERRO

Pag 10

CONCLUSIÓ

Pag 11

BIBLIOGRAFIA

Pag 12